

Utbildningsinspektion i Hedeskolan och Lurs skola, grundskolor F-6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolorna	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten	3
Bedömning av verksamheten	4
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	6

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Hedeskolan och Lurs skola och besökt skolan den 5 och 6 oktober 2005. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömningar är dels dokument från kommunen och Hedeskolan och Lurs skola, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Hedeskolan och Lurs skola intervjuades rektorn, elever och lärare samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i årskurserna 1-6 och förskoleklassen. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolorna

Hedeskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	35
Förskoleklass	10
Grundskola	87

Lurs skola	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	17
Förskoleklass	6
Allmän förskola	3
Grundskola	38

Hedeskolan och Lurs skola leds av samma rektor, men utgör var sitt rektorsområde. Hedeskolan är belägen i kommunens centralort Tanumshede. Lurs skola ligger i Lurs samhälle 11 km nordost om Tanumshede. I anslutning till respektive skola finns ett fritidshem. Båda skolorna har elever i förskoleklass och årskurserna 1–6.

Verksamheten vid Hedeskolan är organiserad i åldershomogena grupper med undantag av årskurserna 4 och 5, som bildar en åldersblandad grupp. Skolans personal arbetar i tre arbetslag. Ett arbetslag för yngre elever i förskoleklass och årskurserna 1–3, ett arbetslag för de äldre eleverna i årskurserna 4–6 samt ett arbetslag för fritidshemmet. I arbetslaget för de yngre eleverna ingår även en lärare med ansvar för en särskild undervisningsgrupp. Vid Hedeskolan finns en grupp elever som är inskrivna i särskolan och tillhör särskolans rektorsområde. Särskolans verksamhet redovisas i den för kommunen övergripande rapporten.

Hedeskolans lokaler är samlade i en skolbyggnad från 1970-talet.

Verksamheten i Lurs skola är organiserad i förskoleklass och två åldersblandade grupper med årskurserna 1–3 och 4–6. Personalen bildar ett gemensamt arbetslag.

Lurs skola består av två byggnader i utkanten av byn Lur.

Ett flertal elever åker skolskjuts från den omgivande landsbygden till såväl Hedeskolan som Lurs skola.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid skolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån kollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att Hedeskolan och Lurs skola som helhet erbjuder utbildning av god kvalitet. Eleverna trivs och är trygga. Arbetet med normer och värden vid båda skolorna är av god kvalitet. Eleverna utvecklas och når

kunskaper i grundskolans ämnen enligt de nationella målen. Eftersom elevgrupperna är små tycker lärarna att de känner sina elever och har kunskap om elevernas utveckling. Ledningen av skolorna fungerar bra. Båda skolorna är byggda för ett större elevantal än dagens och har en kreativ utemiljö.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Eleverna bör göras medvetna om målen för utbildningen.
- Eleverna bör, med stigande ålder, få ett ökat inflytande över sitt eget lärande och över undervisningen.
- Den systematiska uppföljningen av elevernas kunskapsutveckling bör utvecklas.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- Beslut om placering i särskild undervisningsgrupp saknas (5 kap. 5 § grundskoleförordningen).
- Eleverna vid Lurs skola erbjuds inte elevens val (2 kap. 19 § grundskoleförordningen).
- I Lurs skola genomförs inte undervisning i hem- och konsumentkunskap vilket medför att eleverna inte ges möjlighet att nå målen i årskurs 5 (2 kap. 6 § grundskoleförordningen, förordningen om kursplaner för grundskolan och bilaga 3 till skollagen).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, avsnitten 2.1 och 2.2

Stämningen vid båda skolorna beskrivs som god. Eleverna säger att de trivs och känner sig trygga i skolan. Eleverna tror inte att någon känner sig rädd för att gå till skolan. De låga elevantalen vid skolorna medför, enligt personalen, att alla känner varandra och upplever att de blir sedda. Föräldraenkäter vid båda skolorna visar att föräldrarna anser att deras barn trivs och känner sig trygga i skolan.

Någon systematisk kunskapsuppföljning i samtliga ämnen förekommer inte på någon av de båda skolorna, enligt lärarna. Elevernas kunskapsutveckling följs till viss del med hjälp av diagnoser. Läsutvecklingsschema (LUS) används för att följa elevernas läsutveckling. Eftersom elevgrupperna är små tycker lärarna att de känner sina elever och har kunskap om elevernas utveckling, trots att den inte alltid dokumenteras. Diskussioner kring individuella utvecklingsplaner (IUP) pågår, men har ännu inte gett något konkret resultat.

Resultaten i de nationella proven vid Hedeskolan för årskurs 5 visar att år 2004 uppnådde 12 av skolans 13 elever målen i ämnesproven för svenska, engelska och matematik. År 2005 uppnådde 16 av eleverna vid Hedeskolan kriterierna för godkänt i alla ämnen. En elev uppnådde inte målen i något av ämnena

svenska, engelska eller matematik. En elev uppnådde inte målen i engelska och två elever uppnådde inte målen i matematik och svenska.

Vid Lurs skola uppnådde 11 av skolans 13 elever i årskurs 5 samtliga mål i ämnesproven för svenska, engelska och matematik år 2004. År 2005 uppnådde samtliga 4 elever i årskurs 5 målen för ämnesproven i svenska, engelska och matematik.

Båda skolorna arbetar, enligt lärarna, för att ge stöd till de elever som inte uppnått målen. Inspektörerna bedömer att eleverna vid Hedeskolan och Lurs skola ges förutsättningar att nå de nationella målen. Skolorna bör dock utveckla rutiner för att följa upp elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen, Lpo 94, och i andra författningar för grundskolan.

Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt intentionerna i 1994 års läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94) skall skolan aktivt och medvetet påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar. Hedeskolans arbetsplan beskriver hur personalen arbetar för att alla i skolan skall visa solidaritet med, ansvar för och omsorg om varandra, så att var och en skall kunna känna sig trygg i skolmiljön. Arbetsplanen för Lurs skola betonar att frågor om normer och värden skall genomsyra all undervisning. Båda skolorna har en handlingsplan mot kränkande behandling som definierar vad mobbning är och vilka åtgärder som skall vidtas om situationer uppstår. Klass- eller kamratstödjare finns på respektive skola och upplevs av eleverna som positivt. Eleverna säger att bråk sällan förekommer och att de vuxna alltid ingriper vid konflikter. Inspektörerna bedömer att arbetet med normer och värden vid båda skolorna är av god kvalitet.

Organisation och arbetssätt i undervisningen

Vid Lurs skola tillhör tre barn allmän förskola och är integrerade med förskoleklassen. Förskoleklassens pedagog uttrycker att skillnaden i utveckling mellan fyra- och femåringarna i allmänna förskolan och sexåringarna i förskoleklassen är stor och delvis blir ett problem i samband med planering av verksamheten. Inspektörerna vill påpeka svårigheten i att integrera på detta sätt, eftersom det är två skilda verksamheter med olika syfte och olika läroplaner.

Naturen är en viktig del i undervisningen vid Lurs skola. Skolan deltar i ett projekt benämnt Skolskogen, där tanken är att lärarna regelbundet förlägger en del av sin undervisning ute i naturen.

Eleverna säger att de går i skolan för att lära sig och att läsning är särskilt viktigt. Båda skolorna beskriver i sina dokument vikten av att läsa skönlitteratur för att bli goda läsare. Vid Lurs skola har elever gett förslag till och fått påverka skolans bokinköp. Skolan har ett samarbete med regionbiblioteket vilket medför att eleverna har god tillgång till skönlitteratur. Eleverna vid båda skolorna säger sig ha läslust och uppskattar de läsprojekt som genomförs.

Inspektörerna ser inga målbeskrivningar eller konkretiseringar av målen uppsatta i klassrummen vid någon av de båda skolorna. Eleverna uppger vid samtal med inspektörerna att de har liten kunskap om läroplanens eller kursplanernas mål. Inspektörerna bedömer att skolorna bör göra eleverna medvetna om målen för undervisningen. Elevernas inflytande över sitt eget lärande varierar beroende på hur lärarna planerar sitt arbete. Elever i årskurs 1 vid Lurs skola väljer, enligt läraren, i vilken ordning de vill arbeta med alfabetets bokstäver. Några äldre elever är, enligt läraren, delaktiga vid planeringen och utvärderar sedan sitt arbete. En lärare beskriver hur hon utgår från elevernas frågeställningar i samband med planeringen av ett nytt arbetsområde. Inspektörerna ser under inspektionen få tillfällen där eleverna har inflytande över sitt lärande. Några elever uppger att de är med och planerar vad de skall lära och hur de skall arbeta, men de flesta berättar att det är bestämt av läraren vad de skall arbeta med. Inspektörerna får uppfattningen att få tillfällen ges där eleverna kan välja att arbeta med sådant som de vill fördjupa sig i eller sådant som de behöver förbättra. Inspektörerna bedömer att eleverna, med stigande ålder, bör få ett större inflytande över sitt eget lärande och över undervisningen. I Lpo 94 anges bland annat att läraren skall se till att alla elever oavsett kön, och social och kulturell bakgrund får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll, samt att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad.

Utvärdering av lärandet, bedömning

Någon systematisk dokumentation av elevernas kunskapsutveckling i andra ämnen än svenska, engelska och matematik redovisas inte. Respektive klasslärare berättar om elevens kunskapsutveckling i samband med utvecklingssamtal där föräldrar och elever deltar och i samband med resursfördelningsdiskussioner på skolorna. Lärarna säger också att de ger återkoppling till eleverna kontinuerlig i klassrummet, vilket inspektörerna konstaterar i samband med lektionsbesök.

Vid Hedeskolan finns en särskild undervisningsgrupp. Beslut om placering i särskild undervisningsgrupp saknas och därför har heller inte information om hur ett sådant beslut överklagas lämnats.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Skolorna har var sin kvalitetsredovisning som är indelade på liknande sätt, enligt rubrikerna *Normer och värden*, *Utveckling*, *lärande och kunskaper* samt *Skolans eget val*. Båda kvalitetsredovisningarna innehåller mål, resultat och måluppfyllelse samt åtgärder för utveckling. Enligt rektorn och personalen bygger kvalitetsredovisningarna bl.a. på utvärderingar, observationer och diskussioner som förts under året.

Skolledning och intern kommunikation

Hedeskolan och Lurs skola är p.g.a. tidigare organisation två rektorsområden men har vid inspektionstillfället en gemensam rektor. Rektorn har sin expedition vid Hedeskolan. Inspektörerna bedömer att rektorn är väl förtrogen med verksamheten på båda skolorna. Samarbete mellan skolorna eller med andra skolor förekommer dock sällan. Personalen uppger att de har tillgång till sin rektor då de behöver det. De tycker att rektorn lyssnar på personalen, ger dem stor möjlighet att påverka och bidrar till att skapa en god anda i arbetslagen. Hon har arbetat som rektor för de båda skolorna i tre år och är väl känd av elever och föräldrar. Enligt rektorn pågår diskussioner om att göra de båda skolorna till ett gemensamt rektorsområde. En förändring till ett gemensamt rektorsområde skulle underlätta det administrativa arbetet och ge nya förutsättningar för ett ökat samarbete mellan de båda skolorna. Inspektörerna bedömer att ledningen av skolorna fungerar väl.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som grundskolan skall erbjuda, information om utbildning; personal samt läromedel, pedagogiska materiel och utrustning. Bestämmelser finns i bl. a. skollagen.

Genomgående för alla grundskolor i Tanums kommun är ett sjunkande elevantal. Detta gäller även Hedeskolan och Lurs skola, vilket inneburit minskade lärarresurser. Under läsåret 2005/2006 genomför personalen vid Lurs skola därför inte undervisning i hem- och konsumentkunskap. Vid Hedeskolan genomförs undervisning i hem- och konsumentkunskap. Lokaler saknas för den typen av undervisning, vilket innebär att ett klassrum används för ändamålet. Det finns mål i kursplanen för hem- och konsumentkunskap som eleven skall ha uppnått i slutet av det femte skolåret. Undervisning måste därför genomföras i ämnet i årskurs 5.

Enligt grundskoleförordningen skall eleverna erbjudas ett allsidigt urval av ämnen som elevens val. Undervisningen skall syfta till att fördjupa och bredda elevernas kunskaper i ett eller flera ämnen. Vid Lurs skola genomförs inte elevens val. Personalen förklarar att orsaken är skolans minskade resurser på grund av sjunkande elevantal.

Samtliga lärare är, enligt rektorn, behöriga och undervisar till största delen i det de är utbildade för. Inspektörerna bedömer att lärarnas formella kompetens är god och att lärarna vid Lurs skola har ett utvecklande arbetssätt i sitt pedagogiska arbete.

Inspektörerna bedömer att lokalerna vid Hedeskolan är ändamålsenliga och i vissa delar av mycket god kvalitet. Några lärare framför önskemål om fler grupprum. Vid Lurs skola är lokalerna av mycket god kvalitet. Båda skolorna är byggda för ett större elevantal än dagens och har en kreativ utemiljö.

Läromedlen ger enligt inspektörernas iakttagelser förutsättningar för att eleverna skall nå de nationella målen.

Datum

Ort

2006-02-28

Göteborg

Ulla-Britt Norin

Sonja Henriksson